

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
completul de judecată în componența:
Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie,

judecând, fără citarea părților, recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, prin care solicită casarea deciziei din 24 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privindu-l pe

Tracenco Alexandru XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 28.03.2017 – 07.11.2019 (prima instanță);
2. 16.12.2019 – 24.10.2022 (instanța de apel);
3. 14.12.2022 – 20.03.2024 (instanța de recurs).

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/, Tracenco Alexandru a fost achitat de la învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, prin rechizitoriu Tracenco Alexandru, se învinuiește precum, că la data de 22 iunie 2012, în jurul orelor 22.00 min., aflându-se pe str.Doina,104, din mun. Chișinău, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, prin înțelegere prealabilă și comun acord, încălcând grosolan ordinea publică, fără careva motive, a aplicat lovituri în diferite regiuni al corpului cet. Caraman Oleg, cet. Caraman Svetlana, astfel cauzându-le dureri fizice.

Acțiunile inculpatului Tracenco Alexandru, de către organul de urmărire penală au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) din Codul penal: „*huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane*

care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.”

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Rîșcani, Dulghieru Andrei, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Tracenco Alexandru să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută la art. 287 alin. (1) din Codul penal, cu liberarea acestuia de pedeapsă în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, invocând că:

- la emiterea sentinței, instanța, apreciind probele, a conchis neîntemeiat, că nu și-a găsit confirmare existența faptei încriminate lui Tracenco Alexandru XXXXX, motivând soluția precum că procurorul își întemeiază acuzarea în privința sus numitului doar prin declarațiile părții vătămate Caraman Oleg XXXXX și Caraman Svetlana XXXXX, ceea ce nu poate sta la baza condamnării inculpatului, în sensul motivării unei sentințe, dispunând continuarea cercetării judecătorești în lipsa martorilor acuzării Arapu Maria și Ceban Andrei;

- în cadrul urmăririi penale s-a stabilit incontestabil că prin acțiunile intenționate ale lui Tracenco Alexandru au fost aduse atingeri relațiilor sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea sau libertatea psihică (morală) a persoanei;

- în speță, latura obiectivă a infracțiunii de huliganism, s-a realizat prin aplicarea violenței asupra persoanelor;

- analizând toate probele și examinându-le în cumul și în coroborare cu declarațiile inculpatului date în cadrul cercetării judecătorești, procurorul a considerat că probele date sunt pertinente, concludente, utile și veridice fiind admisibile conform art.95 din Codul de procedură penală, precum și suficiente în demonstrarea vinovăției inculpatului și punerea lor la baza sentinței de condamnare.

3. Prin decizia din 24 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca nefondat apelul procurorului cu menținerea sentinței.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul Tracenco Alexandru urmează a fi achitat pe art. 287 alin. (1) din Codul penal, or fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a reținut că, nici una din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu confirmă că fapta imputată prin rechizitoriu a fost comisă anume de Tracenco Alexandru.

În continuare, instanța de apel analizând declarațiile părților vătămate Caraman Oleg, Caraman Svetlana și Arapu Ruslan, a martorilor Arapu Maria și Ceban Andrei prin prisma prevederilor art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere

al pertinenței, concludenței și utilității lor, le-a apreciat ca fiind veridice, utile și consecvente speței, însă a constatat că aceste probe nu pot fi puse la baza actului de acuzare, *or nici una din părțile vătămate nu a declarat că inculpatul Tracenco Alexandru a fost în locul indicat în rechizitoriu* și că ar fi comis careva acțiuni ce s-ar afla în legătură cauză cu fapta incriminată inculpatului, mai mult, aceste depoziții nu au combătut declarațiile oferite de inculpat în ședința de judecată, în prima instanță.

Subsecvent instanța de apel analizând și apreciind sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale, prin prisma prevederilor art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinenței, concludenței și utilității lor, a indicat că actele și materialele prezentate de procuror nu combat declarațiile inculpatului și nu indică că anume Tracenco Alexandru, a comis faptele incriminate lui.

În această ordine de idei, instanța de apel a apreciat critic argumentele acuzatorului de stat în partea în care a invocat că din probele prezentate se constată vina inculpatului, or aceste argumente nu corespund materialelor cauzei, motiv din care apelul acuzatorului nu poate fi reținut ca fiind întemeiat, mai mult, acuzarea s-a limita în prezentarea în ședințele instanței de apel a acelorași probe, care constituit obiectul de studiu al primei instanțe și care au fost analizate și apreciate corespunzător.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, în speță, procurorul își întemeiază acuzarea în privința inculpatului Tracenco Alexandru pe declarațiile părților vătămate Caraman Oleg, Caraman Svetlana, Arapu Ruslan, însă, doar declarațiile acestor trei persoane, nu pot fi puse la baza condamnării inculpatului Tracenco Alexandru, în sensul motivării unei sentințe de condamnare, deoarece din conținutul acestora se elucidează mai multe dubii și presupuneri, care nu au fost înlăturate în nici un mod de către partea acuzării prin alte probe pertinente și incontestabile, or nici una din aceste persoane nu au indicat direct că l-ar fi recunoscut pe Tracenco Alexandru că ar fi fost persoana care a încălcat ordinea publică, că anume Tracenco Alexandru, le-ar fi aplicat careva lovituri, din contra aceste persoane au declarat că nu au văzut la față persoanele implicate în conflict și că față de Tracenco Alexandru, nu au careva pretenții, prin urmare, instanța de apel a statuat că probele acumulate și invocate de acuzare relevă doar circumstanțele de fapt referitoare la faptul că la 22 iunie 2012, în jurul orei 22.00 min., în str.Doina,104, din mun. Chișinău, a fost încălcată ordinea publică, iar părților vătămate le-au fost aplicate lovituri, însă nici o probă nu indică că subiect al acestei infracțiuni este anume Tracenco Alexandru.

4. Decizia instanței de apel este contestată cu *recurs* ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, care indică ca temeiuri de recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare 27.10.2012), și solicită casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare.

În argumentarea recursului, recurentul a invocat argumente similare cu cele indicate în apel (pct. 2 din prezenta decizie), iar suplimentar a indicat:

- instanța de apel, nu a ținut cont și nu a apreciat totalitatea probelor ce dovedesc vinovăția lui Tracenco Alexandru, în mod greșit a respins probele administrate de către acuzarea de stat, fără a fi constatate încălcarea normelor procesuale invocate, a apreciat în mod superficial aceste probe, fără a fi evidențiate acele derogări evidente invocate;

- vinovăția lui Tracenco Alexandru este dovedită și prin declarațiile inculpatului Tracenco Alexandru (f.d.59) depuse îndată după comiterea infracțiunii, conform cărora ultimul a declarat că ” ...unul din persoanele din foisor s-a ridicat de pe scaun și l-a apucat de gât și l-a lovit cu pumnul peste cap și l-a dat jos la ce el s-a ridicat și l-a lovit cu pumnul în regiunea fetei. Când s-a întâmplat cazul era aproximativ ora 22.15”, și prin declarațiile inculpatului Tracenco Alexandru date în calitate de învinuit din 23.02.2017 (f.d.132, vol. I) conform cărora *învinuitul a recunoscut vina integral și nu a dorit să depună declarații*;

- în cadrul urmăririi penale s-a stabilit *incontestabil că Tracenco Alexandru a făcut parte din grupul de persoane care au atacat părțile vătămate*, fapt confirmat prin declarațiile inculpatului date la urmărirea penală și prin declarațiile martorului Ceban Andrei, care a confirmat că a alergat după persoanele ce au atacat părțile vătămate și a reținut un băiat pe care l-a predat colaboratorilor de poliție;

- instanța de apel, la adoptarea deciziei, a admis o eroare de drept și nu a dat apreciere justă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încât concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în instanță, făcându - se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces și la probele materiale, iar în astfel de condiții, colegiului penal, îi rămânea doar să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

5. Judecând recursul în baza actelor din dosar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzie că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen.

Conform prevederilor art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Potrivit prevederilor art. 433 alin. (1) Cod de procedură penală, (în redacția Legii

nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, un complet din 3 judecători examinează recursul în fond.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, în vigoare la data judecării cauzei în instanța de apel, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Completul de judecată menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Din textul recursului declarat, se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Completul de judecată reține că în speță și-a găsit confirmarea temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin prisma faptului că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În această ordine de idei, Completul de judecată reține că din conținutul părții descriptive a deciziei atacate rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art. 101, 414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză, judecând cauza în ordine de apel și nu a întreprins toate măsurile necesare de a elucida circumstanțele esențiale ale cauzei.

Completul de judecată constată că instanța de apel nu a dat aprecierii declarațiilor date la urmărirea penală de către inculpatul Tracenco Andrei însuși (vol. I, f.d. 59) și

anume: „.....**unul din persoanele din foisor s-a ridicat de pe scaun și m-a apucat de gât și m-a pălit cu pumnul în cap, mă trântit jos, eu m-am ridicat și l-am lovit înapoi cu pumnul în regiunea fetei. După care am fost reținut de poliție și dus la comisariatul de poliție.....**”, a declarațiilor lui Tracenco Andrei consemnate în procesul – verbal de audiere a învinuitului (vol. I, f.d. 132) și anume: „..... **Învinuirea îmi este clară vina o recunosc integral și mă căiesc de toate comise...**”.

În continuare, completul de judecată constată că instanța de apel a ignorat și declarațiile martorului Ceban Andrei (vol. I, f.d. 60) date la urmărirea penală, și anume: „.....**La sosirea poliției grupul de tineri sau despărțit repede prin toate părțile. Eu am fugit și l-am ajuns pe unul din ei, l-am reținut și domnul polițist din 902 l-a luat sub controlul lui. Tânărul din grup care l-am reținut s-a prezentat Tracenco Alexandru.....**”.

Astfel, circumstanțele și materialele cauzei penale relevă cert faptul că inculpatul a fost prezent la fața locului, fiind reținut și predat poliției chiar de către una din părți vătămate din prezenta cauza penală, iar instanța de apel în acest sens nu a oferit un răspuns cert părții acuzării.

În consecință, Completul de judecată atestă că instanța de apel a adoptat o decizie pripită de menținere a sentinței primei instanțe, printr-o motivare superficială, fără a clarifica aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de partea acuzării urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În acest context, Completul de judecată indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

Totodată, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale și să nu se fi mulțumit să confirme pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare.

De asemenea, CtEDO în hotărârea sa din cauza Capacchione împotriva Republicii Moldova din 30 noiembrie 2021, cererea nr. 22616/10, pct. 19, a reamintit că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea, printre multe altele, Perez v. Franța [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I, și Loupas v. Grecia, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019). De asemenea, ea reiterează jurisprudența sa bine-stabilită, potrivit căreia acest articol obligă, inter alia, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, **această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru**

rezultatul procedurii în cauză (a se vedea, printre multe altele, Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020).

6. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel declarată partea apărării și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. Conducându-se de prevederile art. 433 alin. (1), 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, casează integral decizia din 24 noiembrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privind-l pe **Tracenco Alexandru XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie